

یک تعطیلی نیم بند

گزارشی از برخی اصناف سطح شهر که نه خاموشی تابلو را رعایت کردند نه تعطیلی عصرانه را

گزارش روز

روزنامه نگار نگین جهرمی

شاید ماجرا از اعلام نام استان خراسان رضوی و به خصوص شهر مشهد در میان پنج استان پرمصرف برق کشور شروع شده باشد؛ وقتی همه مسئولان شرکت توانیر کشور از آغازگرهای شدید هوا و افزایش بی سابقه و رکوردزنی های مداوم روزانه مصرف برق گفتند و راه حلی که به مدیریت مصرف برق در مراکز اداری و تجاری اشاره کرده بود، طوری که روزهای گرم تابستان را از سر بگذرانیم بدون اینکه به قطعی برق فکر کنیم. هفته پیش، جلسه ای در اتاق اصناف مشهد برگزار شد و خروجی اش، تصویب مصوبه ای بود که اصناف را ملزم می کرد از تاریخ سوم تا بیست و سوم مرداد از ساعت ۱۳ تا ۱۷ عصر، مشمول تعطیلی باشند. همچنین تابلوهای تبلیغاتی مانند نئون سردر و پشت شیشه های واحدهای صنفی خاموش شود. این چاره ای بود که معاون حقوق عامه و پیشگیری از جرم دادستانی استان، رؤسای اتحادیه ها و نمایندگان شرکت توزیع نیروی برق در آن جلسه درباره اش به اجماع رسیدند اما این را که پس از گذشت چند روز از اعلام این مصوبه، کدام صنف ها به این تعطیلی تن دادند و کدام ها خودشان را به ندیدن و نشنیدن زدند، درگشتی در شهر مشاهده کردیم.

عکس: سعید گل آشتیوار

بایدها و نبایدها

اتحادیه های خواروبار، سوپرمارکت، آب میوه و بستنی، اغذیه و فست فود و نانوائی، مراکزی هستند که شامل تعطیلی چهارساعته نمی شوند. هادی خمیلی، رئیس اتاق اصناف مشهد، هم در گفت و گوها بر خوش بینی به اجرای این طرح و کاهش چشمگیر مصرف برق تأکید کرده بود و همین طور درباره مجتمع های تجاری گفته بود؛ مدیران مجتمع های تجاری نیز در این زمینه توجیه شده اند و اگر این مصوبه را واحدی اجرا نکند، به دلیل اینکه مصوبه اتاق اصناف است، براساس بنده ب ماده ۳۰ با آن برخورد خواهد شد. ماده ۱۷ مقررات صنفی اذعان می کند که واحد صنفی موظف است مقررات و قوانین کشور را رعایت کند. بر این اساس، می توانیم اخطار ۲۸ه بدهیم. شنیده های می گوید با این همه تأکید و نظارت واحد بازرسی اتاق اصناف، همه چیز باید طبق روال خودش پیش برود اما مشاهدات ما از برخی نقاط شهر نشان می دهد پس از گذشت چهار روز، هنوز خبر این تغییر به گوش بعضی ها نرسیده است.

خبر این مصوبه را سید هادی شریعت یار، معاون حفظ حقوق عامه و پیشگیری از جرم دادسرای عمومی و انقلاب مشهد، یک روز پس از آن جلسه اعلام کرد. براساس آمارهای او، «در حوزه تجاری در شهر مشهد نزدیک به ۱۰۰ امگاوات مصرف برق وجود دارد که معادل مصرف برق تمام صنایع ما در مشهد است و این مصرف بسیار زیادی محسوب می شود.» او همچنین توضیح داده بود؛ با توجه به کمبود برق در کشور و به منظور پیشگیری از قطعی برق واحدهای تولیدی و صنعتی و جلوگیری از گسترش قطعی برق به سایر حوزه های مصرف، در ایام اوج مصرف برق و ورود سامانه گرمایشی به کشور، همه صنوف به جز آن ها که به علت شرایط خاص مستثنا شده اند، اقدام به تعطیلی واحد صنفی خود کنند. البته و گفته او، خاموش شدن تابلوی همه واحدهای صنفی بدون هیچ گونه استثنا در همان بیست روز و در همه ساعات شبانه روز، ضروری اعلام شده است. رستوران ها و واحدهای صنفی تحت نظارت

بدون ابلاغ، تعطیل می کردیم

ساعت از ۱۳:۴۰ ظهر گذشته است که گشت و گذار در خیابان ها را شروع می کنیم. خیابان احمدآباد یا همان راسته موبایل فروشان، چهره متفاوتی دارد. بعضی ها معلوم است همان ساعت یک کرکره را پایین کشیده اند اما بعضی دیگر هنوز این پا و آن پا می کنند به هوای یکی دو مشتری. از زیر یکی دو مغازه که کرکره ای تا نیمه پایین آمده دارند، سرگ می کشیم تا بدانیم باز هستند یا نه. اولی تمام مغازه را نشانمان می دهد که خاموش است و کیفی که دستش گرفته است تا از آنجا خارج شود و دومی می گوید فقط برای خارج کردن یکی دو مشتری معطل مانده است. در رو به بولوار احمدآباد مجتمع را تا نیمه، پایین آورده اند اما در پشتی باز است. مغازه ها هنوز باز است و چراغ ها روشن. مشتری هم دارند. یکی از فروشندگان می گوید؛ ما داریم تعطیل می کنیم. همین مشتری برود، در مغازه را می بندیم؛ البته کار هر روز ما همین است؛ موقع ناهار می بندیم و می رویم خانه. معلوم است بیراه نگفته است. تا به انتهای مجتمع برسیم، یکی یکی به سمت در خروجی می آیند. مرد میان سالی که کلید دارد، یکی از درهای خروجی را قفل

می زند و منتظر دیگران می ماند. آقای رجب پور، نگهبان مجتمع، می گوید: مجتمع ما نه فقط در تابستان بلکه در همه ایام سال ساعت ۱۴ تا ۱۶ تعطیل است. نه اینکه فکر کنید ابلاغی چیزی به ما اعلام شده است. مسئولان مجتمع هم مثل دیگران از اخبار شنیده بودند و حالا یک ساعت زودتر از ساعت همیشگی، درها را می بندم تا ساعت ۵ عصر. او درباره گلایه فروشندگان از افزایش ساعت تعطیلی ادامه می دهد؛ معلوم است که شکایت دارند. مغازه دار دلش نمی خواهد کارش را تعطیل کند. حالابه خاطر شرایط مجتمع ما آن دو ساعت را قبول کرده بودند اما برای بیشتر از این راضی نیستند. مغازه های حاشیه خیابان اما راحت به کارشان ادامه می دهند. خب، این برای فروشگاه داخل مجتمع ضرر است. چند لحظه ای بیشتر طول نمی کشد که ردیف موتورهای پارک شده کوچه پشتی به سرعت کم و کمتر می شود. کمی بیشتر که بمانیم، کوچه کاملاً خلوت می شود. از مجتمع که خارج می شویم، تعداد مغازه های تعطیل شده حاشیه خیابان و کوچه هم درخورتوجه است. بعضی ها البته کرکره را تا نزدیکی های زمین پایین کشیده اند و خودشان داخل مغازه هستند؛ این یعنی اعلام نشده است.

حاشیه به امان خدا!

فروشگاه بزرگ لباس زنانه حاشیه خیابان باز است. نه فقط باز بلکه هم تابلوهای بیرونش روشن است، هم همه چراغ های داخلش. دختر جوان فروشنده پشت میز نشسته است و پاسخش به همه سؤالات ما «نمی دانم» است. می گوید نمی داند طریی اجرا شده و باید چراغ ها را خاموش می کرده است؛ «من فروشنده هستم و از این چیزها خبر ندارم. صاحب مغازه هم به من چیزی نگفته است. این چند روز هم مرخصی بودم و نمی دانم چه خبر شده است.» وقتی از او می خواهیم چراغ ها را خاموش کند، می گوید: چراغ ها به هم متصل هستند. اگر روشنایی ویتربین را خاموش کنیم، اتاق پرو هم خاموش می شود. راضی اش می کنیم تا وقتی مشتری نیامده است، چند تا از چراغ ها را خاموش کند. اما مطمئن نیستیم که بعد از رفتن ما دوباره آن ها را روشن نکنند. کنار آن مغازه چند فروشگاه دیگر هم هست که همگی شبیه هم کیف و کفش می فروشند و باز هستند. این یکی مشتری هم دارد، آن هم در ساعت ۳ عصر، یعنی دو ساعت بعد از اعلام زمان تعطیلی. مرد جوان اگرچه اطلاعی از خاموشی برق و تعطیلی اصناف ندارد، می گوید اغلب همین ساعات، کار را تعطیل می کنند؛ «شما هم نمی آمدید، ما هر روز از ساعت ۲ به بعد چراغ ویتربین را خاموش می کنیم. چون مشتری نداریم، نورها را کم می کنیم. من که شاگرد مغازه هستم و از جزئیات تعطیلی خبر نداشتم اما فکر نمی کنم صاحب مغازه راضی بشود که تعطیل کند. اینجا راسته بازار در روزهای تاسوعا و عاشورا هم تعطیل نیست. مسافر و زائر می آید و صاحب مغازه از فروشش نمی گذرد.» این مغازه ها نه در کوچه پس کوچه های شهر هستند نه در پایین شهر. در مرکز شهر قرار گرفته اند که اگر بازرس و ناظری برای رسیدن به هر مکان دیگری از آنجا عبور کرده باشد، آن ها را خواهد دید. عجیب است که بعد از چند روز به چشم ما آمدند اما به چشم بازرس نیامدند!

حتی یک ساعت تعطیل نمی کنم

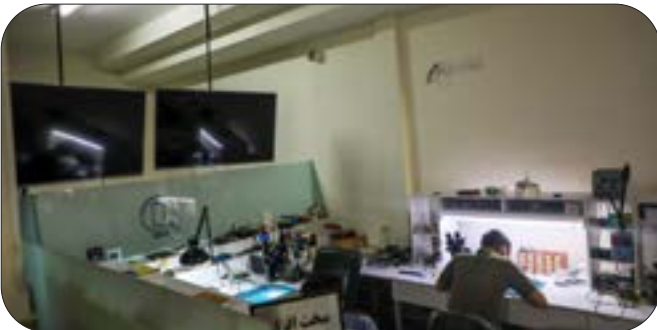
مسیرمان را ادامه می دهیم. چراغ فروشگاه محصولات چرم، روشن است و درهایش باز. این یکی اتفاقاً مالک دارد؛ نه یک نفر بلکه دوتا. هر دو تا مصوبه اعلام شده اظهار بی اطلاعی می کنند. وقتی می پرسیم در اخبار نشنیدید، یکی شان می گوید چه کسی اخبار گوش می کند؟ دیگری حتی شنیدن از رسانه های دیگر را هم انکار می کند. اما بعد از توضیح می شنویم که اگر می دانستند هم رعایت نمی کردند. یک نفر از آن ها می گوید: کاسبی مان از ۱۰ صبح شروع می شود تا ۱۱ شب و هنوز اجاره مغازه را در نمی آوریم. آن وقت شما می گوید چهار ساعت تعطیل کن؟ اگر دو ساعت کار نکنیم، هم کلی ضرر می کنیم. می دانید اجاره این مغازه روزی ۷ تا ۸ میلیون تومان است. ما ظاهرها هم خانه نمی رویم. شاید یک مشتری بیاید برای تأمین اجاره همان روز. دیگری حرفش را بی می گیرد؛ «از پارسال تا امروز اجاره مغازه صد درصد افزایش پیدا کرده است. به اضافه هزینه برق و دستمزد فروشنده و همه چیز. حالا می گویند مغازه را ببند؟ من یک ساعت هم نمی توانم تعطیل کنم. هیچ کس به ما پیامک نداده که تعطیل کنید. الان مجتمع الماس شرق باز است، فقط به فروشنده ها گفته اند بیست روز مصرف برق را کم کنید. آن وقت چطور به ما می گویند تعطیل کن؟». بالاخره پس از گله و شکایت بسیار راضی می شوند که تا می توانند، چراغ های مغازه را خاموش کنند اما بستن در را نمی پذیرند، حتی اگر به قیمت جریمه یا پلمب احتمالی باشد.

تعطیلی غیرفراگیر

در مسیر بولوار معلم و امامت هم همه جور فروشگاه های هست. یک فروشگاه لباس بچه را انتخاب می کنیم که ساعت ۱۵:۳۰ عصر باز است. فروشنده تنها نشسته است و چشمش به در مغازه است. اشکبانی در پاسخ به اینکه آیا نمی داند از ساعت یک باید مغازه را تعطیل می کرده است، می گوید: ساعت ۱۱ همین امروز برایم از اتحادیه پیامک آمده که تعطیل کنید. من هم منتظر فروشنده شیفت عصر هستم؛ چون نمی توانستم به او خبر بدهم که نیاید. در حالت عادی، روزها یکسره باز هستیم اما حالا باید تعطیل کنیم. چراغ ها را نشانمان می دهد که اغلب سوخته اند و اگر باقی مانده را خاموش کند، مغازه تاریک می شود. به نظر می رسد امروز را هم به همین منوال سپری خواهد کرد و روزهای آینده بستگی دارد به اصرار اتحادیه یا شان. فروشگاه دیگر مغازه سفال و صنایع دستی است. فروشنده، معطل دو خانم است که مغازه را ببندند. نیمی از چراغ ها را هم خاموش کرده است. اگرچه به قول خودش روال مغازه همیشه تعطیلی در این ساعات روز بوده است، تأکید می کند اتحادیه شان که زیرمجموعه صنایع دستی است، تا این لحظه هیچ پیام یا هشدار بی به آن ها نداده است.

خبری از خاموشی تابلوها نیست

میوه فروشی ها اگرچه مشمول تعطیلی عصرانه نیستند، گویا از آن هانیز خواسته شده است که روشنایی مغازه و به عبارتی مصرف برق خود را کم کنند. هرچند که همین درخواست هم به بهانه بی خبری در برخی از این مغازه ها، نصفه و نیمه اجابت می شود. اینجا راسته بولوار دانشجوست. یکی از میوه فروشی هایی که سر می زنیم، چراغ های مغازه را خاموش کرده است و می گوید که بازرس شرکت برق از آن ها خواسته است مصرف خود را در این روزها کاهش دهند و اگر این کار را نکنند، جریمه می شوند، با این حال صاحب میوه فروشی دیگری که فقط چند مغازه با قبلی فاصله دارد، پرزور است و در پاسخ به سؤالمان درباره اینکه ابلاغی درباره کاهش مصرف برق دریافت کرده است یا نه، می گوید که اطلاعی از این مسئله ندارد و ابلاغی دریافت نکرده اند. گشت و گذارمان را در تاریکی هوا هم ادامه می دهیم. ساعت حدود ۱۹:۴۰ است و فروشگاه های راسته بازار خیابان شهید مفتح هم باز هستند؛ اگرچه در این ساعت انتظار نمی رود تعطیل باشند اما از کم کردن چراغ های داخل مغازه و تابلوهای که پس از ابلاغ اخیر باید خاموش باشند، خبری نیست. همین روند را در راسته مانتو فروش های خیابان اینار هم به چشم می بینیم. شاید در میان همه آن فروشگاه ها یکی دو فروشگاه این ابلاغ را کمی جدی گرفته باشند اما در مجموع وضعیت انگار عادی است؛ مثل همه روزهای دیگر سال. در خیابان پنچتن و فروشگاه هایش هم وضعیت به همین منوال است و فروشنده ها از ماجرای تعطیلی و الزام خاموشی تابلوها ابراز بی اطلاعی می کنند. به فروشگاه های بسیار دیگری هم سر می زنیم. خیلی ها تابلوی روشن دارند و در باز. اغلب می گویند شاگرد مغازه هستند و اطلاعی از ماجرا ندارند. اگر حرفشان درست باشد، یعنی مالکان فروشگاه در زمانی که حضور ندارند، خیالشان از بابت رعایت نکردن هر قانونی راحت است. هرچه باشد، برگردن فروشنده است. نکته دوم، تعلل اتحادیه ها در ابلاغ موضوع است. بالاخره اگر جدیتی در ابلاغ باشد، پاسخ بهتری می دهند. هرچند که تعطیلی اصناف به اقتصاد آنان لطمه خواهد زد و شاید برخی سهل انگاری ها هم ناشی از همین موضوع باشد.

۱۵۰۰۰۰ واحد

شمار واحدهای صنفی مشهد

۹۵ اتحادیه

اتحادیه فعال در مشهد

۱۱۸۵۳۸۰ مشترک

مشترک خانگی

۱۴۲۰۲۰۱ مشترک

زیرمجموعه شرکت توزیع نیروی برق استان

خراسان رضوی

پنجمین استان پرمصرف کشور